

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Condemnatio Siccorvm. Cornelij Taciti Censura. Capvt XXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

atque gustus acerrimi deferuntur, 'eique affi-
dent mel meditantes flauum: perceptoque v-
tilli succo ad suum reuolant opus. Eo itaque
modo debet syncerus, artisque studiosus au-
ditor omittere florida, & luxuriosa verba, ref-
que ad actiones scenicas, aut spectacula perti-
nentes, easque putare pro pabulo fucorum so-
phisticem ambientium: animo autem in ipsos
orationis sensus penetrare, intentionemque di-
centis, & quod vitale est, atque commodum ad
se trahere.

Prope abest ab infirmitate, in quo sola sanitas
laudatur.

De vera, Germanaque Eloquentia.

CAPVT XXVI.

AGe quoniam tibi orationis vitia subie-
cimus, germanæ eloquentiæ virtutes, &
opulentiam contemplemur, quæ non modo e-
orum, quæ superius enumerati vitiorum ca-
lignæ non offunditur, sed clarior ipsa, & illu-
strior: non secus, ac sol erumpens ex nube ap-
parebit. Pausanias Lacædemoniorum Impe-
rator (vt aiunt) victo Mardonio, quem Xer-
xes è Græcia fugiens luctuosi belli vicarium
reliquerat, regiam suppellectilem: contempla-
tus, quæ in suam venerat dititionem, iubet con-
tinuo Pistores, ac coquos Persarum, sibi Xer-
xis, aut Mardonij cenam parare: ex aduerso la-
conicum prandium parabili admodum cul-
tu instruit. Ita ex vna parte aurum, argentum
conchiliatæ vestes, & Attalicæ, lecti, elegantes,
sexcenta fereula, & sumptus infiniti. Ex altera
vasa Samia, Ijoneum sedile, hædine pelles
detrictæ, & nigrum phiditorum iusculum.
Non placent hæc prandia, quorum vnum luxu
diffluit. Alterum Cynici Diogenis est potius,
quam Imperatoris. Desiderassem ego tertiam
mibi mensam poni, neque Cynicam, neque
nepotinis sumptibus prodigiosam, qualis est ap-
ud Plutarchum in conuiuio sapientum. Tale
mibi eloquentiam quero, neque tumidam,
neque luxuriantem, neque insanam, neque ste-
rilem, aut enectam, aut dissolutam, sed grauem,
& magna dicendi temperie moderatam. Ne-
que verò longè quærendam, huius idem tibi
Plutarchus offert. Sicut igitur, inquit, orationis
formam theatralem, nimisque tragicam iussit,
ita rursus iubeo nimiam dictionis humi-
litem, atque exilitatem attentè vitare, atque
fugere, nam & nimio turgens fastu ad res
ciuiles inepta est, & nimis gracilis, nihil habet
ad percellendum roboris. Ac sicuti corpus
non sanum modò, sed & firmo habitu esse o-
porret: sic oratio non morbo tantum carere,
sed & vires habere debet, tuta enim laudantur
duntaxat, quæ etiam cum periculo sunt con-
iuncta, in admiratione sunt. Eademque est mea
de animi affectiõne sententia, quem neq; fero-
cem, neque inaudacem, deiectumque esse
conuenit, quorum illud impudentiæ, hoc ser-
uili cuidam submissioni mentis ansam præbet.

Pausania
Ducis pru-
dens factus.

Persarum &
Lacedæmo-
niorum ca-
na.

Eloquentia
qua expe-
tenda: & de
ea Ciceronis
& Plutarchi
iudicium.

N 3 Artu-

CONDEMNATIO SICCORVM.

Cornelij Taciti Censura.

CAPVT XXV.

EGo autem oratorem sicut locupletem, ac
laudatum patrem familiar, non eo tantum
volo recto tegi, quod imbrem, ac ventum ar-
deat, sed etiam quod visum, & oculos dele-
ctet. Non ea solum instrui suppellectile, quæ
necessarijs vsibus sufficiat, sed sit in apparatu
eius, & aurum, & gemmæ: vt sumere in ma-
nus, & aspicere sæpius liceat: quædam verò
procul arceantur, vt iam obliterata, & olen-
tia: nullum sit verbum velut rubigine infe-
ctum, nulli sensus, tarda, & inerti structura in
morem annalium componantur, fugiat fœ-
dam, & infulsam scurrilitatem, variet compo-
sitionem, nec omnes clausulas vno, & eodem
modo terminet. Nolo irridere rotam for-
tunæ, & ius veritatum, & illud tertio quoque
sensu in omnibus pro sententia positum esse vi-
deatur. Nam & hoc inuitus reruli, & plura o-
missi, quæ tamen sola mirantur, atq; exprimit
hi, qui se antiquos oratores vocabant, nemin-
em nominabo, genus hominum signasse con-
tentus: sed vobis vtique versantur ante oculos,
qui Lucilium pro Horatio, & Lucretium pro
Virgilio legunt, quibus more prisco apud
iudicem fabulantes, non auditores sequun-
tur, non populus audit, vix denique litigator
perpetitur: ad cœli, & inculti illam ipsam,
quam iactant sanitatem infirmitate, & ieiunio
consequuntur. Porro ne in corpore qui-
dem valetudinem medici probant, quæ ani-
mi anxietate contingat. Parum est ægrum
non esse, fortem, & latum, & alaxrem volo.

Cornel. Ta-
cit. in dia-
log. de claris
ora. or. bus.
Orator de-
bet esse sicut
locuples Pa-
niam.
Ornatus
orationis.
Verborum
delectus
compositio.
Scurrilitas
fugienda.

Esse viden-
tur.
Claufula
periodorum.

Valetudo
bona qua?